

Opiskelijalle

Kela[®]

Opintoraha, asumislisä ja
opintolaina sekä koulumatkatuki – 2010

Sisällys

Tärkeää tietää	1
Kuka saa opintotukea?	2
Opintoraha	4
Asumislisä	4
Opintolainan valtioneuvosto	6
OPINTOTUKI LUKIOLAISELLE JA AMMATTIIN OPISKELEVALLE	10
Koulumatkatuki	13
OPINTOTUKI KORKEAKOULUOPISKELIJALLE	14
Opintolainavähennys verotuksessa	19
Miten tulot vaikuttavat opintotukeen?	20
Miten toimia, jos tuloraja ylittyy?	21
Opintotuen tulovalvonta ja takaisinperintä	22
Työharjoittelu ja apurahat	24
Kesäopinnot	25
Maksupäivä ja verotus	26
Jos opiskelet ulkomailla	26
Jos sairastut kesken opintojen	28
Jos suoritat ase- tai siviilipalvelusta	29
Verkkopalvelut opiskelijalle	29
Muutoksenhaku päätökseen	30
Tiedonvaihto viranomaisten välillä	30
Sanasto*	31

Tärkeää tietää

Kela tukee opiskelijan arkea eri tavoin. Kela vastaa opintotuen myöntämisestä yhdessä yliopistojen *opintotukilautakuntien** kanssa. Tässä esitteessä esitellään opintotukea pääpiirteittäin, eikä mukana ole kaikkia yksityiskohtia. Lisätietoja saat Kelan internetsivuilta www.kela.fi. Esitteessä on huomioitu 1.8.2010 mennessä voimaan tulleet lainmuutokset.

Opintotuki perustuu opintotukilakiin (65/1994) ja -asetukseen (260/1994).

Ilmoita aina muutoksista Kelaan

Muistathan ilmoittaa Kelaan olosuhteidesi muutoksista. Tällaisia tilanteita ovat mm. opintojen keskeyttäminen, asumisen, perhetilanteen tai parisuhteen muutokset sekä palkallisen työharjoittelun aloittaminen.

Jos et ilmoita muutoksistasi, saatat jäädä ilman jotakin sinulle kuuluvaa etuutta tai sinulle voidaan maksaa tukea aiheettomasti, jolloin sitä joudutaan perimään myöhemmin takaisin.

Miten voit asioida Kelassa?

Kela palvelee asiakkaitaan toimistoissa, puhelimitse ja postitse sekä internetissä osoitteessa www.kela.fi. Voit hoitaa vaivattomasti kaikki opintotukiasiasi verkossa verkkopankkitunnuksilla. Verkossa voit hakea opintotuen, ilmoittaa tukeen vaikuttavista muutoksista sekä palauttaa, perua ja lakkauttaa sen.

Kun hoidat asioitasi Kelan toimistossa, tarvitset mukaan henkilöllisyystodistuksen esim. ajokortin tai passin. Korkeakouluopiskelijoita palvelee myös kunkin korkeakoulun *opintotukilautakunta**.

Sanastossa on selitetty vaikeat termit

Esitteen lopussa on sanasto, jossa on selvitetty joitakin Kelan käyttämiä termejä. Termit on merkitty tekstiin kursiviilla ja tähdellä*.

Kelan viestintä
PL 450
00101 HELSINKI
viestinta@kela.fi

Kuka saa opintotukea?

Kun aloitat opinnot Suomessa tai ulkomailla, voit hakea Kelasta opintotukea opintoihisi. Opintotukeen kuuluvat opintoraha, asumislisä ja opintolainan valtiontakaus.

Opintotukea voivat saada lukiolaiset, ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevat sekä korkeakouluopiskelijat. Opintotukea voi saada myös muihin erikseen määriteltyihin opintoihin (ks. s. 10). Ulkomailla Suomeen opiskelemaan tuleva opiskelija ei voi yleensä saada opintotukea (lisätietoja www.kela.fi).

Kelan muita etuuksia opiskelijalle ovat

- koulumatkatuki lukiolaiselle ja ammattiin opiskelevalle (ks. s. 13)
- opintolainavähennys korkeakoulututkinnon suorittaneelle (ks. s. 19)
- ateriatuki korkeakouluopiskelijalle (saat alennusta aterian hinnasta ravintoloissa, jotka ovat mukana ateriatuessa, kun näytät opiskelijakorttia tai Kelan ateriatukikorttia).

Voit saada opintotukea, kun opiskelet päätoimisesti ja opintosi kestävät yhtäjaksoisesti vähintään 2 kuukautta. Omat tulot voivat kuitenkin vaikuttaa opintotuen saamiseen (ks. s. 5 ja 20). Lukiolaisella tai ammattiin opiskelevalla myös *vanhempien tulot** voivat estää opintotuen saamisen (ks. s. 11–12).

Et voi saada opintotukea, jos saat

- opintotukea toisesta valtiosta
- työttömyysturvaetuksia
- sairauspäivärahaa osasairauspäivärahaa, tartuntatautietuutta tai luovutuspäivärahaa. (ks. s. 28)
- aikuiskoulutustukea (voit saada opintolainan valtiontakauksen, ks. s. 6)
- vuorottelukorvausta vuorotteluvapaan ajalta
- samaan koulutukseen myönnettyä kuntoutusrahaa
- ansionmenetykskorvausta tapaturman perusteella tai
- eläkettä (perhe-eläke ei estä opintotuen myöntämistä).

Et voi myöskään saada opintotukea, jos olet työvoima- tai oppisopimuskoulutuksessa, suoritat siviili- tai asepalvelusta tai olet suorittamassa vapausrangaitusta ja opiskelet rangaistuslaitoksessa.

Velvollisuus seurata tuloja ja ilmoittaa muutoksista

Opintotukeen liittyy erilaisia sääntöjä, joihin sinun kannattaa tutustua huolellisesti. Muistathan, että vuoden aikana saamasi tulot vaikuttavat siihen, kuinka monelta kuukaudelta voit nostaa opintotukea. Sinun tuleekin seurata, että tulosi eivät ylitä sallittua tulo rajaa (ks. s. 21). Muista myös aina ilmoittaa muutoksista Kelaan (ks. s. 1).

Opintotuen hakeminen

Voit hakea opintotukea verkossa Kelan asiointipalvelussa (www.kela.fi/asiointi). Tarkemmat hakuohjeet ovat sivuilla 13 (lukiolaiset ja ammattiin opiskelevat) ja 18 (korkeakouluopiskelijat).

Jos olet ahvenanmaalainen, voit hakea Ahvenanmaan maakuntahallituksen myöntämää opintotukea.

Opintotuki myönnetään koko opiskelujalle

Opintotuki myönnetään yleensä heti koko opiskelujalle. Tällöin opintotuen maksaminen jatkuu seuraavana lukuvuotena ilman, että sinun tarvitsee hakea tukea uudelleen. Halutessasi voit kuitenkin hakea tukea opiskeluaikaa lyhyemmälle ajalle. Opintotukea ei makseta kesäaikana, jos et tällöin opiskele (ks. s. 25). Opintotuki myönnetään aikaisintaan sen kuukauden alusta, jolloin hakemuksesi on saapunut Kelaan tai oppilaitokseen.

Kun valmistut tai keskeytät opintosi

Jos valmistut ennen kuin opintotukesi lakkaa tai jos keskeytät opintosi, sinun on muistettava lakkauttaa tuki. Lakkautuksen voit tehdä verkossa Kelan asiointipalvelussa (www.kela.fi/asiointi) tai muutოსilmoituksella (lomake OTm).

Jos valmistut lukiosta tai ammattioppilaitoksesta opintolinjan yleisenä valmistuspäivänä, saat opintotuen normaalisti opintojen päättymiseen asti eikä sinun tarvitse ilmoittaa Kelaan valmistumisestasi.

Jos keskeytät opintosi tai valmistut korkeakoulusta, saat opintotuen vielä opintojesi päättymiskuukaudelta, jos viimeinen opiskelupäiväsi on kuukauden 18. päivä tai myöhäisempi. Jos esimerkiksi valmistut 20.4., sinulla on oikeus huhtikuun tukeen. Jos taas valmistut 14.4., viimeinen opintotukikuukautesi on maaliskuu.

Katso myös, miten tulosi vaikuttavat opintotukeen, jos valmistut kesken vuotta s. 22–23.

Opintoraha

Voit saada opintoihisi opintorahaa seuraavasta kuukaudesta lukien, jona täytät 17 vuotta. Opintoraha korottuu iän mukaan sen kuukauden alusta, jona täytät kyseisen iän. Opintorahan suuruuteen vaikuttavat myös asumismuoto, siviilisääty, oppilaitos ja jossain tapauksissa myös vanhempien tulot (ks. s. 11–12).

Jos asut vanhemmaltasi vuokratussa tai vanhempasi omistamassa asunnossa, joka on samassa kiinteistössä kuin vanhempasi asunto, opintorahasi on saman suuruinen kuin, jos asuisit vanhempasi luona.

Opintorahan määrä (e/kk) eri koulutusasteilla		
Opiskelija	Toinen aste	Korkeakoulu
Avioliitossa oleva tai elatusvelvollinen	246,00	298,00
Itsenäisesti asuva 20 vuotta täyttänyt	246,00	298,00
Itsenäisesti asuva 18–19-vuotias	246,00 C	298,00
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	100,00 B	145,00 A
Vanhempansa luona asuva 20 vuotta täyttänyt	80,00 A	122,00 A
Vanhempansa luona asuva 17–19-vuotias	38,00 B	55,00 A

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = voidaan alentaa vanhempien tulojen perusteella

Asumislisä

Voit saada asumislisää opiskelukuukausiltasi, jos opiskelet päätoimisesti ja asut vuokra-, asumisoikeus- tai osaomistusasunnossa. Asumislisän saamisessa ei ole ikärajaa. Sitä voi saada kerrallaan ainoastaan yhteen asuntoon. Jos asunnossa asuu useampia opiskelijoita, kukin hakee asumislisää erikseen omalle vuokraosuudelleen.

Et voi saada asumislisää, jos

- asut vanhempasi luona
- asut samassa asunnossa oman tai *puolisosi** lapsen kanssa
- asut omistamassasi tai puolisosi *omistusasunnossa**
- olisit oikeutettu oppilaitoksen maksuttomaan asuntolapaikkaan eikä sinulla ole erityisen painavia syitä, miksi et voi ottaa asuntolapaikkaa vastaan

- saat eläkkeensaajan asumistukea tai asut samassa asunnossa tätä tukea saavan puolisososi kanssa.

Yleinen asumistuki

Jos et voi saada opintotuen asumislisää, voit hakea yleistä asumistukea. Et voi kuitenkaan saada yleistä asumistukea, jos sinulle ei makseta opintotuen asumislisää esimerkiksi vanhempien tulojen takia tai kesäloman ajalta.

Paljonko asumislisää voi saada?

Asumislisän määrään vaikuttavat asuinmenosi sekä se, asutko vanhempasi *omistusasunnossa**. Jos olet *toisen asteen opiskelija**, vanhempien tulot voivat pienentää asumislisäsi määrää (ks. s. 11–12). Voit saada asumislisää 80 % hyväksyttävistä asumismenoista*. Asumismenoiksi huomioidaan enintään 252 euron kuukausi-menot eli voit saada asumislisää enintään 201,60 euroa kuussa (poikkeuksena ulkomaan opinnot). Jos asumismenot ovat alle 33,63 euroa kuukaudessa, asumislisää ei makseta.

Hyväksyttäväksi asumismenoiksi katsotaan maksamasi vuokra tai käyttövastike. Näiden lisäksi hyväksyttäviä asumismenoja ovat kiinteä vesi-, sähkö- ja kalustemaksu (kalustemaksu, kun asut valmiiksi kalustetussa asunnossa). Kulutuksen mukaan määräytyviä maksuja tai lämmityskuluja ei oteta huomioon, eikä sauna-, puhelin-, verkko-, autopaikka- tai muita erillismaksuja.

Kun asut puolisososi kanssa

Jos asut *puolisososi** kanssa, asumismenoiksesi lasketaan aina puolet asunnon vuokrasta tai vastikkeesta. Jos teillä on erilliset vuokrasopimukset, asumismenonne lasketaan yhteen ja jaetaan puoliksi. Jos opiskelette molemmat, hakekaa asumislisää erikseen omilla hakemuksillanne.

Jos asut vanhempasi omistamassa asunnossa

Jos asut vanhemmaltasi vuokratussa tai vanhempasi *omistusasunnossa**, asumislisäsi on aina enintään 58,87 euroa kuukaudessa. Jos asuntosi on samassa kiinteistössä kuin vanhempasi vakituinen asunto, opintorahasasi on samansuuruinen kuin jos asuisit vanhemman luona.

Jos asut lapsen kanssa

Jos asut yhdessä oman tai puolisososi lapsen kanssa, perheenne voi hakea yleistä asumistukea. Jos olet vuokrannut opintoja varten asunnon, joka sijaitsee ulkomailla tai muulla paikkakunnalla kuin perheen vakituinen asunto, voit kuitenkin saada asumislisää opiskeluasuntoosi, vaikka asut lapsesi kanssa.

Jos asut kaverin tai kavereiden kanssa

Jos asut samassa asunnossa toisen tai useamman henkilön kanssa, asumismenonne jaetaan tasan asukkaiden kesken. Asumismenot voidaan jakaa myös muulla tavoin, jos teillä on erilliset vuokrasopimukset tai asumismenoista on sovittu eri tavalla (ei koske puolisoita). Lisätietoja asumismenojen jakamisesta ja hakuohjeista löydät Kelan internetsivuilta (www.kela.fi).

Jos asut oppilaitoksen asuntolassa

Jos saat oppilaitokseltasi asunnon oppilaitoksen maksuttomassa asuntolassa, et voi yleensä saada Kelasta asumislisää tai yleistä asumistukea.

Vaikka olisit saanut asuntolapaikan, voit kuitenkin asua vuokra-asunnossa ja saada tähän asumislisää, jos

- sinulla on jo ennen opiskelupaikan hakemista ollut asunto, josta käsin voit opiskella.
- et voi terveydellisistä tai muista merkittävistä syistä asua oppilaitoksen asuntolassa.
- asuntolassa ei saa asua viikonloppuisin tai loma-aikoina tai asuminen on näinä aikoina maksullista. (Tällöin voit saada asumislisää vuokra-asuntoon, mutta voit kuitenkin asua opiskelupäivät asuntolassa.)
- asut avo- tai aviopuolisosi kanssa asunnossa, josta käsin voit opiskella.

Jos opiskelet kansanopiston tai liikunnan koulutuskeskuksen maksullisella linjal- la ja asut oppilaitoksen asuntolassa, saat asumislisää 88,87 euroa kuukaudessa.

Opintolainan valtioneuvoston takaus

Opintotukeen kuuluu opintorahan ja asumislisän lisäksi Kelan myöntämä opintolainan valtioneuvoston takaus. Opintolainan myöntää pankki. Sinun tulee itse käydä pankissa neuvottelemassa lainasta.

Valtioneuvoston takauksen saaminen edellyttää, että saat opintorahaa tai aikuiskoulutustukea. Vaikka et saisi opintorahaa, voit kuitenkin saada lainatakauksen, jos

- olet 18–19-vuotias, itsenäisesti asuva (et kuitenkaan lukiolainen) etkä saa opintorahaa vanhempiesi tulojen takia
- olet alle 17-vuotias, itsenäisesti asuva (ei lukiolainen) etkä saa opintorahaa lapsilisän takia, mutta olisit siihen oikeutettu vanhempiesi tulojen takia
- et voi saada opintorahaa harjoittelun tai työssäoppimisjakson palkan, apurahan tai muun opintoihin liittyvän taloudellisen etuuden vuoksi.

Voit saada lainatakauksen aikaisintaan sen kuukauden alusta, kun hakemuksesi on saapunut Kelaan tai oppilaitokseen. Voit hakea takauksen kerralla koko opiskeluaikalle. Kela myöntää takauksen lukuvuodeksi kerrallaan ja tarkistaa sen aina ennen uuden lukuvuoden alkua.

Sovi valitsemasi pankin kanssa lainasta ja sen ehdoista, kuten lainan korosta ja takaisinmaksusta. Pankki saa tiedon takauksestasi suoraan Kelasta. Jos olet alle 18-vuotias, huoltajasi on annettava valtakirja ja kirjallinen suostumus lainan hakemiseen. Maksat lainan takaisin opintojesi päätyttyä. Jos sinulla on opintolainaan liittyviä maksuvaikeuksia, ota ajoissa yhteyttä pankkiisi.

Kela ei myönnä valtiontakautta, jos se on takaajana joutunut maksamaan aikaisemman opintolainasi pankille tai sinulla on luottorekisteritiedoissa maksu-häiriömerkintä. Voit kuitenkin tehdä Kelalle selvityksen tilanteesta, minkä jälkeen Kela harkitsee takauksen myöntämistä uudelleen.

Paljonko lainaa?

Lainatakauksen määrään vaikuttavat opiskelijan koulutusaste ja ikä. Voit itse päättää, paljonko lainaa nostat kerrallaan.

Opintolainan valtiontakauksen kuukausimäärät (e/kk)	
Alle 18-vuotias opiskelija (ei korkeakouluopiskelija)	160
18 vuotta täyttänyt opiskelija (ei korkeakouluopiskelija)	300
Korkeakouluopiskelija	300
Aikuiskoulutustukea saava (kotimaassa)	300
Ulkomailla opiskeleva opiskelija (ei korkeakouluopiskelija)	360
Ulkomailla opiskeleva korkeakouluopiskelija	440

Milloin lainan voi nostaa?

Lainan nostopäivät näet Kelan asiointipalvelusta (www.kela.fi/asiointi) tai opintotukipäätöksestäsi.

Laina nostetaan erissä yleensä kuluvan lukuvuoden aikana (eli ajalla 1.8.–31.7.). Nostoerille on määriteltä ajankohdat, joita ennen niitä ei voi nostaa. Voit nostaa koko vuoden opintolainan kerralla (syys- ja kevätlukukauden lainat) vain jos opiskelet ulkomaisessa oppilaitoksessa, suoritat tieteellisiä jatko-opintoja, saat aikuiskoulutustukea tai opintosi kestävät enintään vuoden.

Voit itse päättää, nostatko kerralla koko lainaerän vai osan siitä. Nostamatta jääneet lainaerät voit nostaa myöhemmin saman lukuvuoden aikana, jos edelleen opiskelet.

Opintolainan nostopäivät

Korkeakouluopiskelijat	Lainan nosto aikaisintaan	Muut opiskelijat	Lainan nosto aikaisintaan
Syyslukukauden laina	1.8.	Elo-lokakuun laina	1.8.
Kevätlukukauden laina	1.1.	Marras-joulukuun laina	1.11.
		Tammi-helmikuun laina	1.1.
		Maalis-heinäkuun laina	1.3.

Maksat korkoja jo opiskeluaikana

Maksat pankille opiskelusi aikana yhden prosentin koron koronmaksupäivinä 15.12. ja 15.6. Muu osa sovituista korosta lisätään lainan pääomaan eli pääomitetään. Jos et maksa prosentin korkoja sovittuina päivinä, Kela voi joutua takajana maksamaan opintolainasi pankille. Tällaisessa tilanteessa Kela ei yleensä myönnä sinulle enää uutta opintolainan valtiontakausa. Opintolainan korot voit vähentää verotuksessa.

Korot pääomitetään opintotukilukukausien ajalta sekä yhdeltä lukukaudesta viimeisen opintotukilukukauden jälkeen. Esimerkiksi jos olet saanut viimeisen opintotuen syksyllä 2010, opintolainasi korot pääomitetään vielä kesäkuussa 2011.

Jos olet aloittanut korkeakouluopintosi lukuvuonna 2005–2006 tai sen jälkeen, saatat olla oikeutettu opintolainavähennykseen verotuksessa (ks. s. 19).

Esimerkki opintolainan korosta ja pääomituksesta

Saat opintotukea ja olet nostanut lainaa 4 000 euroa. Opintolainasi korko on 5 %. Täällöin puolen vuoden korkokaudelta maksat itse yhden prosentin koron (20 euroa) ja loppuosa korosta eli 4 % (80 euroa) lisätään lainan pääomaan.

Korkeavustusta lainan korkoihin

Jos olet päättänyt opintosi ja olet pienituloinen, voit hakea Kelasta korkeavustusta. Korkeavustus tarkoittaa, että Kela maksaa opintolainojesi erääntyvät korot ilman, että joudut maksamaan niitä Kelalle takaisin. Voit saada avustusta enintään 5 kertaa. Korkeavustusta voivat hakea sekä korkeakouluopiskelijat että *toisen asteen opiskelijat** (lukiolaiset ja ammattiin opiskelevat).

Lue lisää lainasta, sen pääomituksesta ja korkeavustuksesta internetistä (www.kela.fi) tai Kelan esitteestä ”Opintolainan valtiontakaus, korkeavustus ja korkeakouluopiskelijan opintolainavähennys verotuksessa”

Opintolainan valtiontakaus aikuiskoulutustuen saajalle

Jos olet ollut työelämässä vähintään 8 vuotta (tai vähintään 5 vuotta 31.7.2010 mennessä), saatat olla oikeutettu Koulutusrahaston myöntämään aikuiskoulutustukeen. Lisätietoja tästä tukimuodosta saat Koulutusrahastosta (www.koulutusrahasto.fi).

Jos saat aikuiskoulutustukea vähintään yhtäjaksoisen 8 viikon ajan, Kela voi myöntää sinulle opintolainan valtiontakauksen. Takaus on 300 euroa kuukaudessa. Valtiontakauksen ehdot ovat samat kuin opintotuen opintolainassa. Tulot eivät vaikuta valtiontakauksen myöntämiseen.

Voit saada lainan valtiontakauksen sitä kuukautta edeltävän kuukauden alusta, kun hakemus on saapunut Kelaan tai oppilaitokseen. Aikuiskoulutustukeen liittyvää lainan valtiontakausta voit hakea sähköisesti Kelan asiointipalvelussa (www.kela.fi/asiointi) tai vaihtoehtoisesti lomakkeella OT12. Lomakkeen saat Kelan toimistoista ja internetsivuilta. Voit toimittaa hakemuksen Koulutusrahastolle tai Kelan toimistoon.

OPINTOTUKI LUKIOLAISELLE JA AMMATTIIN OPISKELEVALLE

Voit saada opintotukea lukio-opintoihin (paitsi aikuislukioon) ja ammatilliseen perus- ja lisäkoulutukseen. Kela myöntää opintotukea näiden lisäksi myös

- kansanopiston muuhun koulutukseen
- liikunnan koulutuskeskuksen muuhun koulutukseen
- saamelaisalueen koulutuskeskuksen muuhun koulutukseen
- muihin kuin ammatillisen peruskoulutuksen kotitalousopintoihin
- vammaisille opiskelijoille järjestettävään valmentavaan ja kuntouttavaan opetukseen ja ohjaukseen
- maahanmuuttajille järjestettävään ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaan koulutukseen.

Harjoitteluajalle tai työssäoppimisjaksolle Kela voi myöntää opintotukea, jos harjoittelu kuuluu pakollisena opintojaksoneen tutkintoon (poikkeukset ks. s. 24).

Opintojen päätoimisuus ja opinnoissa edistyminen

Opintotukea saa päätoimiseen opiskeluun:

- Lukio-opinnot ovat päätoimisia, kun niiden kokonaislaajuus on yhteensä vähintään 75 kurssia ja osallistut lukukauden aikana vähintään 10 kurssiin tai ylioppilastutkinnon 2 kokeeseen.
- Muut toisen asteen opinnot ovat päätoimisia, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään 3 opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti. Jos opinnot ei mitata opintoviikkoina, sinun tulee osallistua opetukseen tai opintoihin kuuluvaan työssäoppimiseen keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia. Viikkotunteihin ei lasketa mukaan kotitehtäviin käytettyä aikaa.
- Sisäoppilaitoksessa suoritettavat lukio-opinnot (esim. kansanopiston lukio-opinnot) ovat aina päätoimisia.

Opintotuen saaminen edellyttää, että pystyt suorittamaan tutkintosi sille määritellyssä ajassa. Jos sinulla ei ole opintosuorituksia riittävästi, saat Kelasta selvityspyynnön. Vastaa selvityspyyntöön ja selvitä, miksi opintosi ovat hidastuneet. Kela voi jatkaa opintotukesi maksamista perustelluista syistä.

Opintotukiaika

Opintotukea myönnetään määräajaksi. Voit saada opintotukea lukio-opinnoissa 3 opiskeluvuodeksi. Tämän tukiajan jälkeen voit saada opintotukea samoihin opintoihin vain, jos oppilaitos on myöntänyt sinulle pidennystä opintojen suoritusajaksi ja opintosi ovat päätoimisia. Lukiolaiselle ei makseta opintotukea kesäkuukausien ajalta.

Ammatillisissa ja muissa toisen asteen opinnoissa voit saada opintotukea opintojen laajuuden mukaiseksi ajaksi. Tämän tukiajan jälkeen voit saada opintotukea

samoihin opintoihin vain, jos oppilaitos on myöntänyt sinulle pidennystä opintojen suoritusajaksi ja opintosi ovat päätoimisia. Ammatillisissa opinnoissa opintotukea voidaan myöntää kesäkuukausille päätoimisiin opintoihin oppilaitoksen lausunnon perusteella. Voit suorittaa useita toisen asteen opintoja ja saada niihin kaikkiin opintotukea.

Kuinka paljon opintotukea?

Kelan internetsivujen (www.kela.fi/laskurit) laskurilla voit arvioida opintotukesi määrän.

Opintotuen kuukausimäärät euroina (brutto)			
	Opintoraha	Asumislisä*	Opintolaina**
Avoliitossa oleva tai elatusvelvollinen	246,00	201,60 tai yleinen asumistuki	160 tai 300
Itsenäisesti asuva 20 vuotta täyttänyt	246,00	201,60	300
Itsenäisesti asuva 18–19-vuotias	246,00 C	201,60	300
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	100,00 B	201,60 C	160
Itsenäisesti asuva alle 17-vuotias	0	201,60 C	0 tai 160**
Vanhempansa luona asuva 20-vuotta täyttänyt	80,00 A	0	300
Vanhempansa luona asuva 17–19-vuotias	38,00 B	0	160 tai 300

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella ks. s. 12

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella ks. s. 12

C = voidaan alentaa vanhempien tulojen perusteella ks. s. 12

* Enimmäismäärä, vuokralla asuva

** Lainatakaus voidaan yleensä myöntää vain opintorahaa saavalle (ks. poikkeukset s. 6–7).

Vanhempiesi tulot voivat vaikuttaa opintotukeen

Jos opiskelet *toisen asteen oppilaitoksessa**, olet perheetön ja alle 20-vuotias, *vanhempiesi tulot** voivat pienentää opintorahasi määrää. Asumislisään *vanhempien tulot** vaikuttavat vain alle 18-vuotiailla, naimattomilla ja lapsettomilla opiskelijoilla. *Vanhempien tulot** eivät vähennä opintotukeasi, jos ne ovat enintään 40 800 euroa vuodessa. Jokainen tulorajan ylittävä täysi 1 010 euroa vähentää opintorahaasi ja asumislisääsi 5 %. Tukea ei makseta lainkaan, jos vanhempiesi yhteenlasketut tulot ovat 61 000 euroa tai yli.

Näin vanhempien tulot vähentävät opintotuen määrää

Vanhempien tulot (e/v) *	Opintoraha ja asumislisä (% täydestä määrästä s. 11)
–41 809*	100
42 820–43 829*	90
44 840–45 849	80
46 860–47 869	70
48 880–49 889	60
50 900–51 909	50
52 920–53 929	40
54 940–55 949	30
56 960–57 969	20
58 980–59 989	10
61 000–	0

* Vaihtoehtojen väliin jäävissä tuloluokissa määrä on prosenttiarvojen keskimäärä, esim. 41 810–42 819 euron tuloilla opintotuki on 95 % täydestä määrästä.

Jos vanhempasi asuvat pysyvästi erillään, Kela huomioi sen *vanhemman tulot**, jonka luona asut tai viimeksi asuit tai jos olet asunut kummankin vanhempasi luona, molempien tulot. Jos alle 18-vuotiaana asut toisen vanhempasi ja hänen aviopuolisonsa kanssa, lasketaan tuloihin myös vanhempasi aviopuolison tulot.

Sinun ei tarvitse erikseen ilmoittaa *vanhempiesi tuloja** hakemuksessasi, sillä Kela saa ne suoraan verohallinnolta. Jos vanhempiesi nykyiset tulot ovat vähintään 20 % pienemmät kuin verotuksessa vahvistetut tulot, voit saada opintotuen vanhempiesi nykyisten tulojen perusteella. Ilmoita tällöin hakemuksessasi vanhempiesi nykyiset tulot ja syy muutokseen sekä liitä mukaan tarvittavat todistukset nykyisistä tuloista. Vanhempien kasvaneista tuloista ei tarvitse ilmoittaa Kelalle.

Opintorahaa voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

Voit saada korotettua opintorahaa, jos vanhempasi ovat pienituloisia ja joko asut heidän luonaan tai olet itsenäisesti asuva 17-vuotias. Jos vanhempiesi tulot ovat enintään 22 769 euroa vuodessa, opintorahasi voidaan korottaa seuraavasti:

Opintorahan korotus vanhempien tulojen perusteella

	Opintorahan korotus e/kk
Vanhempansa luona asuva 17–19-vuotias	58,00
Vanhempansa luona asuva 20-vuotta täyttänyt	100,00
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	100,00

Opintorahan korotus pienenee jokaista tuloajan ylittävää täyttä 2 070 euroa kohden 10 %. Yli 39 000 euron vuosituloilla korotusta ei myönnetä.

Näin haet opintotukea

- ▶ Hae opintotukea verkossa (www.kela.fi/asiointi) ja toimita vaaditut liitteet Kelalle. Kirjautu asiointipalveluun verkkopankkitunnuksillasi. Vaihtoehtoisesti voit täyttää Kelan lähettämän esitäytetyn hakemuksen tai opintotukihakemuksen (OT1).
- ▶ Voit hakea opintorahaa, asumislisää ja opintolainan valtiontakausta samalla kertaa verkossa tai hakemuksessa.
- ▶ Kun haet asumislisää, liitä mukaan kopio vuokra- tai asumisoikeussopimuksesta ja tarvittaessa Kelan lomake OT8 (T-lomake). Lomaketta ei tarvita, jos asumistietosi ovat oikein väestörekisterissä tai asut opiskelija-asuntolassa. Muut tarvittavat liitteet on kerrottu hakemuslomakkeessa.
- ▶ Toimita hakemus liitteineen Kelan toimistoon tai oppilaitokseesi.
- ▶ Voit seurata hakemuksesi käsittelyä asiointipalvelusta (www.kela.fi/asiointi). Näet mm. onko tuki myönnetty ja milloin se maksetaan.

Koulumatkatuki

Lukiolaiset ja ammattikoululaiset sekä kansanopistossa vastaavia opintoja suorittavat voivat saada tukea päivittäisiin koulumatkoihin, jos

- yhdensuuntainen koulumatka on vähintään 10 kilometriä ja
- koulumatkan kustannukset yli 54 euroa kuukaudessa.

Maksat matkastasi itse aina omavastuuosuuden, joka on vähintään 43 euroa kuukaudessa. Tukea ei myönnetä aikuislukioissa opiskeleville, näyttötutkintoihin tai korkeakouluopiskelijoille.

Näin haet koulumatkatukea

- ▶ Täytä koulumatkatuen hakemus (KM1) ja toimita se oppilaitokseesi.
- ▶ Jos käytät joukkoliikennettä, täytä hakemuksen lisäksi erillinen ostotodistus, jolla saat ostaa matkalipun 43 eurolla. Oppilaitoksesi tekee ostotodistukseen tarvittavat merkinnät ennen lipun ostamista.
- ▶ Hae koulumatkatukea joka lukuvuosi erikseen.
- ▶ Voit seurata hakemuksesi käsittelyä asiointipalvelusta (www.kela.fi/asiointi). Näet mm. onko tuki myönnetty ja milloin se maksetaan.

Kela maksaa tuen matkustustavasta riippuen joko joukkoliikenteen harjoittajalle (Matkahuolto tai VR), oppilaitokselle tai sinulle. Lisätietoja saat Kelan esitteestä ”Koulumatkatuki” tai internetistä (www.kela.fi).

Laki lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta (48/1997), valtioneuvoston asetus (425/2004), opetusministeriön asetus (940/2009).

OPINTOTUKI KORKEAKOULUOPISKELIJALLE

Voit saada opintotukea *korkeakouluopintoihisi**, kun suoritat

- tutkintoa tai tieteellistä jatkotutkintoa.
- erillistä ammatillista täydennyskoulutusta, jonka laajuus on keskimäärin vähintään 5 opintopistettä kuukautta kohden.
- erillistä arvosanaa tai yksittäistä opintokokonaisuutta korkeakoulututkinnon jälkeen ja saat siitä ammatillisen kelpoisuuden tai virkakelpoisuuden. Arvosanan tai opintokokonaisuuden laajuuden on oltava keskimäärin vähintään 5 opintopistettä kuukaudessa.

Kela ei myönnä opintotukea avoimen korkeakoulun tai kesäyliopisto-opintoihin, paitsi jos opinnot kuuluvat suorittamaasi tutkintoon.

Opinnoissa edistyminen

Opintotuen saaminen edellyttää, että edistyt opinnoissasi. Sinulla on oltava tutkintoon kuuluvia opintosuorituksia keskimäärin vähintään 4,8 opintopistettä jokaista käyttämäsi opintotukikuukautta kohti. Suorituksia tulee olla kaikilta lukuvuosilta, joina nostat tukea.

Korkeakoulun *opintotukilautakunta** ja Kela seuraavat opintojesi edistymistä lukuvuosittain. Jos sinulla ei ole riittävästi opintosuorituksia, saat opintotukilautakunnasta selvityspyynnön. Opintotukesi lakkautetaan, jos et selvitä lautakunnalle, miksi opintosi ovat hidastuneet tai jos syyt eivät ole hyväksyttäviä. Saat tarkempia tietoja korkeakoulusi opintotukilautakunnalta ja Kelan internetsivuilta (www.kela.fi). Opintojen viivästyminen takia tukeen voi saada lisäaikaa (s. 17).

Kuinka paljon opintotukea voi saada?

Laskurilla (www.kela.fi/laskurit) voit arvioida oman opintotukesi määrän.

Opintotuki e/kk (brutto)	Opintoraha	Asumislisä*	Opintolaina**
Avioliitossa oleva tai elatusvelvollinen	298,00	201,60 tai yleinen asumistuki	300
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	298,00	201,60	300
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	145,00A	201,60	300
Vanhempansa luona asuva 20 vuotta täyttänyt	122,00 A	0	300
Vanhempansa luona asuva 17–19-vuotias	55,00 A	0	300

* Enimmäismäärä, vuokralla asuva ** Vain opintorahaa saavalle (poikkeukset s. 6–7)

A = Voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella.

Opintorahaa voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

Voit saada korotettua opintorahaa, jos vanhempasi ovat pienituloisia ja asut heidän luonaan tai olet itsenäisesti asuva 17-vuotias. Jos vanhempiesi tulot ovat enintään 22 769 euroa vuodessa, opintorahasi voidaan korottaa seuraavasti:

Opintorahan korotus vanhempien tulojen perusteella	
	Opintorahan korotus e/kk
Vanhempansa luona asuva 17–19-vuotias	75,00
Vanhempansa luona asuva 20 vuotta täyttänyt	145,00
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	145,00

Korotus pienenee jokaista tuloajan (20 700 euroa) ylittävää täyttä 2 070 euroa kohden 10 %. Kun tulot ylittävät 39 000 euroa, korotusta ei myönnetä.

Kuinka pitkään opintotukea maksetaan?

Saat opintotuen tutkintosi tavoitepituuden mukaiselle ajalle. Opintotuella on enimmäistukiaika, johon vaikuttaa se mitä opintoja suoritat ja milloin olet ne aloittanut. Yhden lukuvuoden aikana tukea maksetaan yleensä 9 kuukaudelta. Voit kuitenkin saada tukea myös useammalta kuukaudelta, jos opiskelet päätömisestä myös muina kuukausina.

Tukikuukausia kuluttavat vain ne kuukaudet, joilta saat opintorahaa. Pelkän asumislisän saaminen ei kuluta tukikuukausiasi, mutta sinun tulee kuitenkin edistyä opinnoissasi ja huomioida myös pelkkä asumislisäkuukausi vuositulovalvonnassasi.

Jos olet aloittanut opintosi syksyllä 2005 tai sen jälkeen:

Enimmäistukiaika = tutkinnon tavoiteaika lukuvuosina x 9 opintotukikuukautta + 10 kuukautta

Esimerkki enimmäistukiajan laskemisesta

Opiskelija on päässyt yliopistoon suorittamaan kandidaatin ja maisterin tutkintoa. Näiden tutkintojen yhteenlaskettu laajuus on 300 opintopistettä. Koska 60 opintopistettä vastaa yhden lukuvuoden opintoja, tutkinnon tavoiteaika on 5 vuotta. Täten enimmäistukiaika 55 kuukautta (5 vuotta x 9 opintotukikuukautta + 10 tukikuukautta).

Opiskelijalle

Enimmäistukiaika, kun suoritat tutkinnon yliopistossa			
Yhteenlaskettu* laajuus opintopisteinä	Tutkinnon tavoiteaika lukuvuosina	Enimmäistukiaika kuukausina	Tutkintonimike
300	5,0	55	kaikki yliopistotutkinnot paitsi alla mainitut
330	5,5	60	psykologian, musiikin, kuvataiteen maisteri
360	6,0	64	lääketieteen, eläinlääketieteen lisensiaatti
300	5,0	64	tutkinnot, joissa pääaineena on Aasian ja Afrikan kielet ja kulttuuri (poikkeussääntö)

* Yhteenlaskettu laajuus tarkoittaa sitä, että opiskelijalla on sekä alemman että ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisoikeus. Opintotuen enimmäistukiaika määräytyy tällöin näiden tutkintojen yhteenlasketun laajuuden perusteella.

Enimmäistukiaika, kun suoritat pelkästään alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon			
Tutkinnon laajuus opintopisteinä	Tutkinnon tavoiteaika lukuvuosina	Enimmäistukiaika kuukausina	Tutkintonimikkeitä
120	2,0	28	yleisin ylempi korkeakoulututkinto
150	2,5	33	psykologian, musiikin ylempi kk-tutkinto
180	3,0	37	alempi kk-tutkinto, LL/ELL ylempi kk-tutkinto
210	3,5	42	kuvataiteen kandidaatti
90	1,5	24	ylempi kk-tutkinto ulkomaalaisille

Enimmäistukiaika, kun suoritat tutkinnon ammattikorkeakoulussa		
Tutkinnon laajuus opintopisteinä	Tutkinnon tavoiteaika lukuvuosina	Enimmäistukiaika kuukausina
180	3,0	37
210	3,5	42
240	4,0	46
270	4,5	51

Ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa enimmäistukiaika määräytyy tutkinnon laajuuden mukaan, kuten muissakin korkeakouluopinnoissa. Jos olet aloittanut opintosi keväällä 2005 tai aiemmin, enimmäistukiaikasi lasketaan aiemmin voimassa olleiden sääntöjen mukaan. Säännöt näet Kelan internetsivuilta (www.kela.fi).

Korkeakouluopinnoista, jotka eivät johda tutkintoon, saat opintotukea enintään opetusohjelman mukaiselta päätoimiselta opiskelualjalta.

Toisen asteen opintoihin käyttämäsi opintotuki ei lyhennä korkeakouluopintojen opintotukiaikaasi, eikä korkeakouluopintoihin käyttämäsi opintotuki vaikuta tukioikeuteesi toisen asteen opinnoissa.

Kun opintotukikuukaudet loppuvat, et voi enää saada opintorahaa, asumislisää tai opintolainaa. Voit tällöin kuitenkin hakea Kelasta yleistä asumistukea, johon vaikuttavat koko ruokakunnan tulot ja omaisuus.

Opintojen keskeyttäminen tai opintojen vaihtaminen

Jos keskeytät opintosi, vaihdat opiskelupaikkaa tai aloitat uudet korkeakouluopinnot ilman, että valmistut, käyttämäsi tukikuukaudet vähennetään seuraavan tutkinnon tukiajasta.

Esimerkki

Olet opiskellut ammattikorkeakoulussa ja käyttänyt siellä 9 tukikuukautta. Pääset kesken opintojesi opiskelemaan 300 opintopisteen laajuisiin yliopisto-opintoihin. Tähän tutkintoon käytössäsi olisi 55 tukikuukautta (ks. taulukko s. 16), mutta siitä vähennetään käyttämäsi 9 tukikuukautta. Tällöin käytössäsi on 46 tukikuukautta.

Opintotuella lisäaikaa poikkeustilanteissa

Opintotuella voidaan myöntää lisäaikaa enintään 9 kuukaudeksi, jos opintojen viivästyminen johtuu sinun tai lähiomaisesi sairaudesta tai muusta erityisen painavasta syystä. Syyksi ei käy opintoalan vaihto tai opiskelijajärjestössä toimiminen. Tutkinnostasi voi puuttua opintoja enintään 75 opintopistettä. Jos haet tukiajan pidennystä, jätä hakemuksesi (lomake OTm) ja siihen liitetyt selvitykset korkeakoulusi opintotukilautakunnalle.

Pidennyksen saaminen edellyttää, että opiskelet

- ylempää korkeakoulututkintoa yliopistossa,
- alempaa korkeakoulututkintoa yliopistossa ja olet aloittanut opinnot 1.8.2005 tai sen jälkeen tai
- ammattikorkeakoulututkintoa ja olet aloittanut opinnot 1.8.2005 tai sen jälkeen.

Kun suoritat toisen korkeakoulututkinnon

Voit suorittaa toisen korkeakoulututkinnon ja saada opintoihin opintotukea. Kaikkien korkeakouluopintojen tukiaika on yhteensä enintään 70 kuukautta. Jos olet esimerkiksi käyttänyt ensimmäisen tutkinnon suorittamiseen 45 tukikuukautta, jäljellä on 25 tukikuukautta muihin korkeakouluopintoihin.

Pääset 70 tukikuukauden piiriin, jos aloitat toisen korkeakoulututkinnon ja olet aiemmin suorittanut

- ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän korkeakoulututkinnon tai
- alemman korkeakoulututkinnon ja jatkat ammattikorkeakoulussa.

Pääset 70 tukikuukauden piiriin myös, jos olet suorittanut alemman korkeakoulututkinnon, olet aloittanut uudet opiskelijavalintaan perustuvat korkeakouluopinnot syksyllä 2005 tai sen jälkeen ja

- haet tukea toisen koulutusalan korkeakoulututkintoon
- olet suorittanut alemman korkeakoulututkinnon ulkomailla ja jatkat opintoja Suomessa
- olet suorittanut alemman korkeakoulututkinnon Suomessa ja jatkat opintoja ulkomailla
- sinut oli valittu suorittamaan pelkästään alempi korkeakoulututkinto ja saat tämän jälkeen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisoikeuden erillisessä opiskelijavalinnassa tai
- suoritat ylemmän korkeakoulututkinnon *maisteriohjelmassa**.

Alemman korkeakoulututkinnon suoritettuasi et saa käyttöösi 70:tä tukikuukautta, jos sinulla on ollut alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisoikeus ja jatkat näiden tutkintojen suorittamista samalla alalla, tai saat automaattisesti oikeuden saman alan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen alemman tutkinnon jälkeen. Tällöin enimmäistukiaika määräytyy alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon yhteenlasketun laajuuden perusteella, josta vähennetään aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet.

Näin haet opintotukea

- ▶ Hae opintotukea verkossa (www.kela.fi/asiointi), ja toimita vaaditut liitteet Kelalle tai yliopistosi opintotukilautakunnalle. Kirjautu palveluun verkkopankkitunnuksillasi. Vaihtoehtoisesti voit täyttää Kelan lähettämän esitäytetyn hakemuksen tai opintotukihakemuksen (OT2).
- ▶ Voit hakea opintorahaa, asumislisää ja opintolainan valtiontakausta samalla kertaa verkossa tai hakemuksella.
- ▶ Jos opiskelet ammattikorkeakoulussa, liitä mukaan kopio korkeakoulun hyväksymistodistuksestasi.
- ▶ Kun haet asumislisää, liitä mukaan kopio vuokra- tai asumisoikeussopimuksesta ja tarvittaessa lomake OT8 (T-lomake). Lomaketta ei tarvita, jos asumistietosi ovat oikein väestörekisterissä tai asut opiskelija-asuntolassa.
- ▶ Muut tarvittavat liitteet on kerrottu hakemuslomakkeessa.
- ▶ Toimita hakemus Kelaan, oppilaitokseesi tai yliopiston opintotukilautakunnalle.
- ▶ Voit seurata hakemuksesi käsittelyä verkossa www.kela.fi/asiointi. Palvelusta näet mm. onko tuki myönnetty ja milloin se maksetaan.

Opintolainavähennys verotuksessa

Opintolainavähennys on verovähennys, jonka korkeakoulututkinnon suorittanut opiskelija voi saada, kun hän maksaa takaisin opintolainansa. Opintolainavähennys tarkoittaa sitä, että kun lyhennät opintolainasi, maksat opintolainavähennyksen verran vähemmän veroja. Toisen asteen oppilaitoksesta* valmistuneet eivät voi saada opintolainavähennystä.

Voit saada opintolainavähennyksen, jos olet suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon, ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon. Alempi korkeakoulututkinto oikeuttaa lainavähennykseen vain, jos sinut on valittu suorittamaan pelkästään alempi korkeakoulututkinto.

Lisäksi opintolainavähennyksen saaminen edellyttää, että

- olet ottanut vastaan opiskelupaikan tai aloittanut opinnot läsnä olevana syksyllä 2005 tai sen jälkeen
- olet suorittanut korkeakoulututkintosi määräajassa ja
- sinulla on valmistumislukukauden lopussa näiden opintojen aikana nostettua opintolainaa yli 2 500 euroa.

Jotta saisit oikeuden vähennykseen, sinun on suoritettava tutkintosi määräajassa. Määräaika on

- ylemmässä korkeakoulututkinnossa opintojen tavoiteaika + enintään 2 lukuvuotta
- ammattikorkeakoulututkinnossa, ylemmässä ammattikorkeakoulututkinnossa tai alemmassa korkeakoulututkinnossa opintojen tavoiteaika + enintään yksi lukuvuosi.

Tutkintosi tavoiteajat näet sivuilta 15–16.

Jos tutkinnon suorittamiseen menee määräaika kauemmin, voit kuitenkin tietyn ehdoin saada lainavähennyksen, jos opintosi ovat viivästyneet

- ase- tai siviilipalveluksen
- lapsen hoitamisen tai
- oman sairastumisesi vuoksi.

Voi saada lainavähennyksen vain ensimmäiseksi suorittamastasi, vähennykseen oikeuttavasta tutkinnosta siitä riippumatta, oletko nostanut opintolainaa näiden opintojen aikana tai suorittanut tutkintoa määräajassa.

Kuinka paljon vähennystä?

Vähennyksen suuruus on 30 % huomioon otettavan opintolainan 2 500 euroa ylittävästä määrästä. Lainamääräksi huomioidaan tutkinnon tavoiteajalta enintään 300 e/kk ja ulkomaan korkeakoulututkinnoissa enintään 440 e/kk. Voit arvioida oman opintolainavähennyksesi määrän Kelan internetsivujen laskurilla (www.kela.fi/laskurit).

Milloin lainavähennyksen saa?

Oikeutesi verovähennykseen alkaa tutkinnon suorittamisvuotta seuraavana vuonna. Jos olet tehnyt lainanlyhennyksiä tätä ennen, ne eivät oikeuta opintolainavähennykseen. Voit saada verovähennystä, kunnes vähennyksen enimmäismäärä on käytetty – kuitenkin enintään 10 vuoden ajan. Kelan internetsivujen laskurilla (www.kela.fi/laskurit) voit selvittää, mikä on opintolainavähennyksesi enimmäismäärä.

Näin haet opintolainavähennystä

- ▶ Opintolainavähennystä ei yleensä tarvitse hakea itse, vaan Kela tutkii automaattisesti, voitko saada vähennyksen.
- ▶ Saat Kelasta opintolainavähennystä koskevan myönteisen päätöksen tai hylkäävän päätösehdotuksen, johon voit vielä hakea muutosta.
- ▶ Jos saat opintolainavähennyksen, Kela toimittaa verovähennyksessä tarvittavat tiedot ja tiedot lainanlyhennyksestä suoraan verohallinnolle. Sinun ei siis itse tarvitse tehdä mitään muuta kuin maksaa opintolainasi takaisin pankille.
- ▶ Jos olet suorittanut korkeakoulututkinnon ulkomailla, ilmoita Kelaan valmistumisestasi, jotta Kela voi selvittää, onko sinulla oikeus lainavähennykseen.

Lisää tietoa opintolainavähennyksestä saat Kelan internetsivuilta (www.kela.fi) ja Kelan esitteestä ”Opintolainan valtiontakaus, korkoavustus ja korkeakouluopiskelijan opintolainavähennys verotuksessa”.

Miten tulot vaikuttavat opintotukeen?

Vuoden aikana ansaitsemasi *tulot** vaikuttavat opintorahaan ja asumislisään. Myös veronalaiset sosiaalietuudet opintorahaa lukuun ottamatta otetaan huomioon tulonasi. Tulot vaikuttavat opintotukeesi riippumatta siitä, opiskeletko korkeakoulussa, lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Tulosi lasketaan koko kalenterivuodelta. *Vuositulorajasi** määräytyy sen mukaan, kuinka monelta kuu-kaudelta olet nostonut opintotukea kalenterivuoden aikana.

Vuosituloraja = tukikuukaudet x 660 e + tuettomat kuukaudet x 1970 e

Voit saada tulot milloin tahansa kalenterivuoden aikana, kunhan ne yhteensä pysyvät vuositulorajan* sisällä. Tällöin tulosi eivät vaikuta opintotukeen. Kellan internetsivujen laskurilla (www.kela.fi/laskurit) voit arvioida, miten tulosi vaikuttavan opintotukeen.

Näin voit saada tuloja kalenterivuodessa			
Tukikuukausia	Vuosituloraja (e/v)	Tukikuukausia	Vuosituloraja (e/v)
1	22 330	7	14 470
2	21 020	8	13 160
3	19 710	9	11 850
4	18 400	10	10 540
5	17 090	11	9 230
6	15 780	12	7 920

Tukikuukaudella tarkoitetaan kuukautta, jolta olet saanut opintorahaa tai asumislisää tai molempia. Sellaista kuukautta, jolta saat vain opintolainan valtiontakauksen, ei lasketa tukikuukaudeksi.

Tulot huomioidaan aina koko kalenterivuodelta. Jos olet aloittanut opintosi tai valmistunut kesken vuotta, sinun on huolehdittava siitä, että opiskeluajan tulosi pysyvät sallituissa rajoissa ks. s. 22–23.

Miten toimia, jos tuloja ylittyy?

Sinun tulee itse huolehtia siitä, etteivät tulosi ylitä sallittua vuositulorajaa. Jos huomaat, että saat tuloja tuloajaa enemmän, voit korottaa tuloajasi ja välttää takaisinperinnän

- hakemalla opintotukea vain osalle opiskelukuukausista
- perumalla tukea valitsemiltasi kuukausilta tai
- palauttamalla nostamaasi tukea seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Opintotuen palauttaminen

Jos haluat korottaa vuositulorajaa, sinun on palautettava sekä opintoraha että asumislisä. Tällöin korkeakouluopiskelija saa myös tukikuukauden uudelleen käyttöönsä. Jos tulosi eivät ylitä tuloajaa, mutta haluat tukikuukauden uudelleen käyttöösi (koskee korkeakouluopiskelijaa), voit palauttaa pelkän opintorahan. Kun olet palauttanut tukea vapaaehtoisesti, palautusta ei voi perua.

Jos olet saanut liikaa opintotukea, palauta se tukivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Muuten opintotuki peritään takaisin 15 %:lla korotettuna. Voit tarkistaa Kelan asiointipalvelusta (www.kela.fi/asiointi), kuinka monelta kuukaudelta olet saanut tukea ja mikä on vuositulorajasi.

Näin palautat tai perut opintotukea

- ▶ Peru tai palauta opintotuki verkossa (www.kela.fi/asiointi) tai täytä muutosilmoitus (lomake OTm) ja toimita se Kelaan tai yliopiston opintotukilautakuntaan.
- ▶ Merkitse, minkä vuoden ja minkä kuukauden opintorahan ja/tai asumislisän haluat perua tai palauttaa. Voit valita ne kuukaudet, joilta olet saanut vähiten tukea.
- ▶ Jos haluat palauttaa tuen asiointipalvelussa, voit maksaa sen heti verkkopankissa, ottaa talteen maksutiedot tai tilata maksulomakkeen Kelasta.

Jos ilmoitat palautuksestasi OTm-lomakkeella, saat Kelasta postitse maksulomakkeen. Tee ilmoitus ajoissa, jotta ehdit saada maksulomakkeen ja maksaa tuen takaisin ennen seuraavan vuoden maaliskuun loppua.

Opintotuen tulovalvonta ja takaisinperintä

Kela saa verohallinnolta tiedot veronalaisista *tuloistasi**. Jos tukea on maksettu vuosituloihisi nähden liikaa, Kela perii liikaa maksetun tuen takaisin. Lisäksi summaan lisätään 15 % korotus. Jos Kela perii opintotukea takaisin, korkeakouluopiskelija ei saa perittyjä tukikuukausia uudelleen käyttöönsä.

Jos tulosi ylittävät *vuositulorajan** enintään 220 eurolla, Kela ei peri tukea takaisin. Jos ylitys on enemmän kuin 220 euroa, ylityksen jokaista alkavaa 1 310:tä euroa kohden peritään takaisin yhden tukikuukauden opintoraha ja asumislisä.

Jos *vuositulorajasi** ylittyi, Kela lähettää sinulle takaisinperinnästä päätösehdotuksen. Voit 30 päivän kuluessa pyytää, että asia käsitellään uudelleen, mikäli päätösehdotus on mielestäsi virheellinen. Saat uuden päätöksen, josta voit tarvittaessa valittaa opintotuen muutoksenhakulautakuntaan.

Jos Kela perii sinulta takaisin opintorahaa, se ilmoittaa takaisin maksetun opintorahan määrän suoraan verohallinnolle, joka ottaa sen huomioon takaisinmaksuvuoden verotuksessa.

Esimerkki tuen takaisinperinnästä

Olet saanut opintorahaa ja asumislisää 450 e/kk 9 kuukauden ajan vuonna 2010. Vuositulorajasi on tuolloin 11 850 e (ks. s. 21), mutta sinulla on vuosituloja 13 900 e.

Jos perut tai palautat vuoden 2011 maaliskuun loppuun mennessä 2 kuukauden opintorahat ja asumislisät (900 e), tulorajasi korottuu 14 470 euroon eikä Kela peri tukea takaisin. Jos et toimi määräajassa, tuloaraja ylittyy 2 050 e, ja Kela perii sinulta 2 kuukauden opintorahat ja asumislisät (joulukuun ja marraskuun). Takaisin perittävä määrä on 900 e, johon lisätään 15 % korotus, eli yhteensä 1 035 e.

Kun aloitat opinnot tai valmistut kesken vuotta

Voit saada opintotukea, vaikka aloittaisit opinnot tai valmistuisit kesken vuotta. Tulot huomioidaan kuitenkin aina koko kalenterivuodelta. Jos aloitat opintosi tai valmistut kesken vuotta, tuloista, jotka olet saanut ennen opintojen aloittamiskuukautta tai opintojen päättymiskuukauden jälkeen, ei lasketa mukaan sitä osuutta, joka ylittää keskimäärin 1 970 euroa kuukaudessa. Opintotukea ei siis peritä takaisin niiden tulojen vuoksi, joita ei ole saatu opiskelukuukausien aikana. Jos kuitenkin koko kalenterivuoden tulot ylittävät vuositulorajasi, sinun on huolehdittava siitä, että opiskeluaikana saamasi tulot pysyvät laskusäännön ”660 euroa tukikuukautta kohden ja 1 970 euroa tuetonta kuukautta kohden” mukaisina.

Jos koko vuoden tulosi ovat ylittäneet *vuositulorajan**, Kela lähettää sinulle takaisinperinnän päätösehdotuksen, vaikka olisit opiskellut ainoastaan osan vuodesta. Tämä johtuu siitä, että Kela ei tiedä, milloin olet saanut tulot.

Voit tehdä uudelleen käsittelypyynnön, jossa kerrot, milloin olet tulot saanut. Liitä mukaan palkkatodistukset, joista ilmenevät tulot ja niiden maksuajankohta sekä todistus oppilaitokseen hyväksymisestä tai valmistumisesta.

Jos olet käyttänyt enimmäistukiaikasi loppuun, tilanteesi rinnastetaan valmistumiseen. Sen sijaan jos keskeytät opintosi tutkintoa suorittamatta, tulosi otetaan huomioon kokonaisuudessaan koko kalenterivuodelta. Tulot huomioidaan koko kalenterivuodelta myös silloin, jos sinut on opiskelijavalinnassa valittu suorittamaan sekä alempi että ylempi korkeakoulututkinto, mutta suoritat vain alemman korkeakoulututkinnon.

Vaikka sinut olisi valittu suorittamaan sekä alempi että ylempi korkeakoulututkinto, alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen voidaan tietyissä tapauksissa katsoa valmistumiseksi, jos et jatka opintojasi aiemman tutkinnon suorittamisen jälkeen (ks. lisää www.kela.fi).

Työharjoittelu ja apurahat

Voit saada opintotukea myös suorittaessasi tutkintoosi kuuluvaa työharjoittelua tai työssäoppimisjaksoa. Palkallinen harjoittelu voi kuitenkin estää opintorahan saamisen.

Et voi saada opintorahaa harjoittelun ajalta, jos harjoittelu tai työssäoppiminen on pakollista, saat siitä palkkaa keskimäärin vähintään 660 e/kk, jakso on päätoimista opiskelua ja edistyt opinnoissasi edellytysten mukaan (ks. s. 10 ja 14).

Vaikka et saisi opintorahaa, voit kuitenkin saada harjoittelun tai työssäoppimisen ajalta asumislisää ja opintolainan valtiontakauksen. Muista kuitenkin, että harjoittelusta tai työssäoppimisesta saamasi palkka on normaalia tuloa ja vaikuttaa siihen, kuinka monelta kuukaudelta voit nostaa opintotukea (ks. s. 21).

Jos asut harjoittelun tai työssäoppimisen aikana vanhempasi luona, opintorahasi lasketaan sen mukaan (ks. s. 4).

Esimerkki opintotuesta palkallisen työharjoittelun ajalta

Suoritat 3 kuukauden pakollista työharjoittelua, joka on päätoimista opiskelua ja täyttää opintojen edistymisen yleiset edellytykset. Saat ensimmäiseltä kuukaudelta palkkaa 500 e ja seuraavalta kahdelta kuulta 680 e/kk. Keskimääräinen palkkasi on 620 e/kk, joten se pysyy alle 660 e/kk ja voit saada normaalisti opintotuen.

Jos palkkasi olisi jokaiselta kuukaudelta keskimäärin vähintään 660 e/kk, et voisi saada opintorahaa harjoittelun ajalta, vaikka tulosi koko vuonna eivät ylittäisikään vuositulorajaa (ks. s. 21).

Apuraha voi estää opintorahan

Myös oppilaitoksen maksama apuraha tai opinnoista maksettava päiväraha voivat estää opintorahan saamisen. Et voi saada opintorahaa, jos saat oppilaitoksesta apurahaa tai päivärahaa

- lukio- tai ammatillisen oppilaitoksen opinnoissa yli 246 e/kk
- korkeakouluopinnoissa yli 298 e/kk.

Ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tarkoitetut apurahat ja avustukset eivät estä opintorahan saamista, eikä niitä huomioida vuositulorajaa laskettaessa. Muista, että toimeentulon turvaamiseen tarkoitettu apuraha on normaalia tuloa ja vaikuttaa siihen, paljonko voit saada muita tuloja kalenterivuoden aikana (ks. s. 21). Vaikka et saisi opintorahaa apurahan vuoksi, voit kuitenkin saada ajalta asumislisää ja opintolainan valtiontakauksen.

Näin ilmoitat palkallisesta työharjoittelusta tai apurahasta

- ▶ Sinun on aina ilmoitettava Kelaan tai yliopisto-opiskelijana opintotukilautakuntaan harjoittelun ja työssäoppimisen ajalta saaduista palkoista sekä apurahoista.
- ▶ Palkattomasta harjoittelusta ei tarvitse ilmoittaa, jos muissa olosuhteisiasi, kuten asumisessa, ei harjoittelun aikana tapahdu muutoksia.
- ▶ Jos muutat harjoittelun ajaksi vanhempasi luokse tai et asu siinä asunnossa, johon sinulle on myönnetty asumislisä, sinun täytyy ilmoittaa asumista koskevasta muutoksesta.
- ▶ Tee ilmoitus verkossa (www.kela.fi/asiointi). Kirjautu palveluun verkkopankkitunnuksillasi. Toimita vaaditut liitteet Kelalle tai yliopistosi opintotukilautakunnalle. Vaihtoehtoisesti voit tehdä ilmoituksen muutositilauksella (lomake OTm), johon täytät työharjoittelua tai apurahaa koskevan osan. Liitä mukaan lomakkeessa kerrottavat liitteet ja toimita hakemus Kelaan.

Kesäopinnot

Korkeakouluopiskelijat ja ammattiin opiskelevat voivat saada opintotukea kesäajalle suorittaessaan tutkintoon kuuluvia opintoja päätoimisesti. Lukiolaisille kesätukea ei voida myöntää.

Näin haet opintotukea kesäkuukausille

- ▶ Hae tuki verkossa (www.kela.fi/asiointi). Kirjautu palveluun verkkopankkitunnuksillasi. Toimita vaaditut liitteet Kelalle tai yliopistosi opintotukilautakunnalle. Vaihtoehtoisesti voit täyttää muutosilmoituslomakkeen (lomake OTm) ja toimittaa sen oppilaitokseesi tai korkeakoulusi opintotukilautakuntaan.
- ▶ Jos opiskelet ammattikorkeakoulussa, pyydä hakemuksesi liitteeksi opintotukilautakunnan lausunto kesäopintojen opintotukioikeudesta.
- ▶ Jos opiskelet ammattioppilaitoksessa, pyydä hakemukseesi liitteeksi oppilaitoksesi todistus kesäajan opinnoistasi.
- ▶ Sinun kannattaa hakea kesäopintotukea hyvissä ajoin, jotta tuki ehditään maksaa opintotuen yleisenä maksupäivänä.

Maksupäivä ja verotus

Opintoraha ja asumislisä maksetaan pankkitilillesi kuukauden 4. päivänä tai sitä seuraavana pankkipäivänä.

Opintoraha on veronalaista tuloa. Jos saat opintorahaa vähintään 170 euroa kuukaudessa, opintorahasta pidätetään automaattisesti 10 % suuruinen ennakonpidätys. Alle 170 euron opintorahasta ei tehdä automaattisesti ennakonpidätystä.

Sinun kannattaa tilata opintorahaa varten muutosverokortti verohallinnolta, jos saat opintorahaa alle 170 euroa ja sinulla on muita tuloja tai jos saat opintorahaa vähintään 170 euroa eikä sinulla ole muita tuloja. Kun tilaat muutosverokortin, voit pyytää, että verohallinto toimittaa sen suoraan Kelalle.

Et joudu maksamaan veroa opintorahastasi, jos sinulla ei ole muita tuloja. Mitä enemmän sinulla on muita veronalaisia tuloja, sitä enemmän maksat veroa myös opintorahastasi. Asumislisästä et maksa veroja. Lisätietoja opintorahan verotuksesta saat verohallinnolta (www.vero.fi).

Jos opiskelet ulkomailla

Voit saada Kelasta opintotukea, jos suoritat tutkintoosi liittyviä opintoja tai työharjoittelun ulkomailla tai opiskelet koko tutkinnon ulkomaisessa oppilaitoksessa. Opintotukea et voi saada opiskeluun kielikursseilla, yliopistoihin pääsykokeisiin valmentaviin opintoihin etkä lukion vaihto-opiskeluun. Ulkomaan opintotukea koskevat samat edellytykset kuin opintotukea yleensä (ks. s. 2).

Koko tutkinto ulkomailla

Jos suoritat koko tutkinnon ulkomailla, saat opintotukea, jos olet asunut vakituisesti Suomessa vähintään 2 vuoden ajan opintoja edeltävien 5 vuoden aikana. Opintotukea voidaan myöntää ulkomailla suoritettavaan tutkintoon Suomen kansalaiselle ja tietyin perustein EU- tai ETA-maan tai Sveitsin kansalaiselle tai tämän perheenjäsenelle.

Opintotuen saaminen edellyttää, että oleskelusi ulkomailla on tilapäistä ja liittyy opiskeluun. Muista toimittaa vuosittain läsnäolotodistuksesi ja todistus opintosuorituksistasi Kelan opintotukikeskukseen. Lisätietoja opintotukioikeudesta koko tutkintoa ulkomailla suoritettaessa saat Kelan internetsivuilta (www.kela.fi).

Alle vuosi tai yli vuosi ulkomailla

Jos opiskelet ulkomailla yli vuoden, sinun tulee hakea muita Kelan myöntämiä etuuksia varten oikeutta *Suomen sosiaaliturvaan** kuulumisesta lomakkeella Y38 ennen lähtöäsi tai viimeistään vuoden kuluessa ulkomaille lähdöstäsi. Jos opiskelet ulkomailla alle vuoden, toimita Kelaan opintotukihakemus tai muutositmoitus. Oikeutesi sosiaaliturvaan ratkaistaan tällöin tuon hakemuksen perusteella.

Opiskelu Pohjoismaassa

Jos opiskelet toisessa Pohjoismaassa alle vuoden, voit kuulua edelleen *Suomen sosiaaliturvaan**, jos asuinmaasi on väestörekisterissä edelleen Suomi. Jos opiskelet Ruotsissa tai Tanskassa yli vuoden, sinun tulee hakea muita Kelan myöntämiä etuuksia varten oikeutta *Suomen sosiaaliturvaan** kuulumisesta lomakkeella Y 38 ennen lähtöäsi tai viimeistään vuoden kuluessa ulkomaille lähdöstäsi. Yli 6 kuukauden opiskelujaksolla Norjassa tai Islannissa voit kuitenkin rekisteröityä maan väestörekisterijärjestelmään, minkä jälkeen kuulut opiskelumaan sosiaaliturvaan. Saat opintotuen kuitenkin tällöinkin Kelasta.

Työskentely opintojen ohella

Jos työskentelet ulkomailla opintojesi ohella, selvitä, kuulutko edelleen *Suomen sosiaaliturvaan**. Opintotukea voit kuitenkin saada edelleen tulorajasi mukaisesti. Sinun on ilmoitettava Kelalle tai opintotukilautakunnalle ulkomailla saadut tulot opintotukihakemuksella tai muutositmoituksella.

Paljonko ulkomaan opintotukea voi saada?

- Opintoraha on
 - korkeakouluopiskelijoille, lukio-opiskelijoille ja alle 2 kuukauden ammatillisissa opinnoissa samansuuruinen kuin kotimaan opinnoissa (ks. s. 4).
 - ammatillisia opintoja yli 2 kuukautta suorittaville sama kuin korkeakouluopiskelijoille (ks. s. 4).
- Asumislisä on 210,00 euroa kuukaudessa (poikkeuksena alhaisen vuokratason maat).
- Opintolainan valtiontakaus on korkeakouluopiskelijoilla 440 euroa kuukaudessa ja muilla opiskelijoilla 360 euroa kuukaudessa.

Alhaisen vuokratason maissa asumislisä on

- Bulgariassa, Romaniassa ja Sloveniassa 58,87 euroa kuukaudessa
- Latviassa, Liettuaissa, Puolassa, Tšekissä, Ukrainassa, Valko-Venäjällä, Venäjällä ja Virossa 75,68 euroa kuukaudessa
- Slovakiassa ja Unkarissa 109,32 euroa kuukaudessa.

Jos alhaisen vuokratason maissa maksamasi vuokra on suurempi kuin yllä olevassa listassa, selvitä Kelalle todellinen vuokrasi, jolloin voit saada asumislisää vuokrasi verran, kuitenkin enintään 210,00 euroa kuukaudessa.

Näin haet opintotukea ulkomaan opintoihin

- ▶ Hae tuki verkossa (www.kela.fi/asiointi). Kirjaudu palveluun verkkopankkitunnuksillasi. Toimita vaaditut liitteet Kelalle tai yliopistosi opintotukilautakunnalle. Vaihtoehtoisesti voit täyttää muutosilmoituksen (lomake OTm) ja toimittaa sen oppilaitokseesi tai Kelaan. Jos toimitat hakemuksesi suoraan Kelaan, liitä mukaan kotimaan oppilaitoksen todistus ulkomaan jaksostasi.
- ▶ Jos suoritat koko tutkinnon ulkomailla, hae opintotukea verkossa (www.kela.fi/asiointi). Palveluun kirjaudutaan verkkopankkitunnuksilla. Voit vaihtoehtoisesti täyttää ulkomailla tutkintoa suorittavan opintotukihakemuksen (lomake OT3) ja toimittaa sen Kelan opintotukikeskukseen. Liitä mukaan lomakkeessa mainitut liitteet.

Jos sairastut kesken opintojen

Jos sairastut kesken opintojen, voit jäädä sairauslomalle. Jos tiedät, että sairautesi kestää enintään 2 kuukautta, etkä hae sairauspäivärahaa, voit edelleen nostaa opintotukea normaalisti. Jos et etukäteen tiedä sairautesi kestoja tai tiedät, että se kestää yli 2 kuukautta, sairauspäiväraha on sinulle sopivampi vaihtoehto. Sinun ei kannata kuluttaa tukikuukausia, jos opintosuorituksia ei kerry.

Opiskelijalle sairauspäivärahan määrä lasketaan joko työtulojen tai opintorahan perusteella. Jos olet saanut opintotukea 4 kuukautta ennen työkyvyttömyyttä, saat sairauspäivärahaa ensimmäiset 55 arkipäivää vähintään yhtä paljon kuin opintorahaa. Tämän jälkeen sairauspäivärahaa maksetaan 22,04 euroa arkipäivältä eli noin 551 euroa kuukaudelta. Sairauspäivärahaa maksetaan vasta omavastuu-ajan jälkeen, joka on yleensä sairastumispäivä ja 9 seuraavaa arkipäivää. Kelan internetsivuilla (www.kela.fi/laskurit) voit arvioida sairauspäivärahasi määrän.

Näin vaihdat opintotuen sairauspäivärahaan (Koskee tilanteita, joissa työkyvyttömyys alkaa 1.8.2010 tai sen jälkeen)

- ▶ Hae sairauspäivärahaa ja yleistä asumistukea verkossa (www.kela.fi/asiointi). Voit vaihtoehtoisesti täyttää sairauspäivärahahakemuksen SV8 ja asumistukihakemuksen AT1. Yleinen asumistuki voidaan pääsääntöisesti myöntää sairauspäivärahan neljän kuukauden takautuvan hakuajan puitteissa samasta ajankohdasta lukien, josta opintotuen asumislisä on lakkautettu.
- ▶ Jos sinulle myönnetään sairauspäiväraha, Kela tai opintotukilautakunta lakkauttaa opintotukesi.
- ▶ Et voi saada samalta ajalta sekä opintotukea että sairauspäivärahaa. Jos opintotukea ja sairauspäivärahaa maksetaan sinulle päällekkäin opintoraha vähennetään myönnettävästä sairauspäivärahasta, jos sinulla säilyy oikeus saada opintotukea kyseisen kalenterikuukauden aikana. Opintotukeen sinulla on oikeus sellaiselta kalenterikuukaudelta, jolta saat sairauspäivärahaa alle 18 kalenteripäivää.
- ▶ Jos saat sairauspäivärahaa ajalta, jonka kesto on kuukauden aikana vähintään 18 kalenteripäivää, opintotukesi lakkautetaan sairauspäivärahan maksamiskuukauden alusta lukien. Liikaa maksettu opintotuki peritään takaisin. Muutoin opintotukesi lakkautetaan sairauspäivärahan maksamiskuukautta seuraavan kuukauden alusta.
- ▶ Hae opintotukea uudelleen, kun sairauspäivärahasi maksaminen päättyy ja jatkat opintojasi. Opintotukea voit saada sen kuukauden alusta lukien, johon sisältyy ensimmäisen kerran 18 opiskelupäivää. Opintotuki voidaan myöntää aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukauden alusta lukien.

Lisätietoja saat Jos opiskelija sairastuu -Kelainfostaja Kelan internetsivuilta (www.kela.fi).

Jos suoritat ase- tai siviilipalvelusta

Et voi saada opintotukea sinä aikana, kun suoritat ase- tai siviilipalvelusta. Jos olet saanut opiskelupaikan ja otat sen vastaan, mutta lykkäät opintojesi aloittamista ase- tai siviilipalveluksen takia, hae opintotukea vasta kun ilmoittautut läsnä olevaksi opiskelijaksi ja käytännössä aloitat opiskelun. Jos taas suoritat ase- tai siviilipalveluksen kesken opintojesi, lakkautat opintotukesi palveluksen ajaksi. Kun jälleen jatkat opintojasi, voit hakea tukea uudelleen.

Verkkopalvelut opiskelijalle

Verkossa hoidat kätevästi kaikki opintotukiasiasi. Kelan internetsivuilla (www.kela.fi) voit

- arvioida laskureilla opintotukeasi, koulumatkatukesi ja opintolainavähennyksen määrän
- arvioida vuositulorajasi eli paljonko saat ansaita
- lähettää kysymyksiä Kelan asiantuntijoille kysymyslomakkeella tai keskustelupalstalla
- seurata opintotuen keskimääräisiä käsittelyaikoja.

Asiointipalveluun (www.kela.fi/asiointi) tunnistaudutaan omilla verkkopankkitunnuksilla tai sähköisellä henkilökortilla. Palvelussa voit

- hakea opintotukea, kun haet tukea ensimmäistä kertaa kyseisiin opintoihisi
- ilmoittaa opintotukeesi vaikuttavista muutoksista ja hakea uutta tukilajia tai tukea lisäajalle
- palauttaa opintotukea tai perua sen haluamiltasi kuukausilta
- lakkauttaa opintotuen, kun keskeytät opintosi tai valmistut
- katsoa, onko opintotuki- tai koulumatkatukihakemuksesi ratkaistu ja milloin etuus maksetaan
- katsoa, moneltako kuukaudelta olet nostanut opintotukea ja mikä on tulorajasi
- ilmoittaa henkilö- ja tilinumerotietojen muutoksista
- katsoa Kelan sinulle lähettämiä kirjeitä ja päätöksiä.

Muutoksenhaku päätökseen

Kelan opintoetuuksia koskeviin päätöksiin voit hakea muutosta opintotuen muutoksenhakulautakunnalta. Sen päätöksestä voit tarvittaessa valittaa vakuutus-oikeuteen, joka on ylin valitusaste toimeentuloturva-asioissa. Muutoksenhakuusta saat tarkemmat ohjeet Kelasta saamasi päätöksen liitteenä.

Tiedonvaihto viranomaisten välillä

Kelan työntekijät ovat vaitiolovelvollisia, ja tietojasi käytetään vain virkatehtävissä. Kelalla on oikeus antaa muille viranomaisille tietoja lain edellyttämällä tavalla. Kela saa työtään varten tietoja mm. muilta viranomaisilta kuten verohallinnolta sekä pankeilta, oppilaitoksilta, eläke- ja vakuutuslaitoksilta, työnantajilta sekä työttömyys- ja työpaikkakassoilta.

Sanasto*

Sanastossa on selitetty joitakin lainsäädännön ja Kelan käyttämiä termejä. Sanaston termit on merkitty esitteeseen *vinokirjaimin ja tähdellä**.

Korkeakoulu

Yliopistot, ammattikorkeakoulut ja Högskolan på Åland -korkeakoulu.

Maisteriohjelma

Ylemmän korkeakoulututkinnon erillisen opetussuunnitelman mukainen koulutusohjelma, joka ei suoraan perustu kandidaatin tutkintoon ja johon on erillinen opiskelijavalinta.

Omistusasunto

Asunto katsotaan sinun tai puolisosasi omistamaksi, jos sinä tai puolisosasi yksin tai yhteenlaskettuna omistatte vähintään puolet asunnosta (joko suoraan tai asunnon omistavan yhtiön tai kuolinpesän osakkaana). Vanhemman omistamaksi katsotaan asunto, josta vanhemmasi omistaa vähintään puolet joko suoraan tai asunnon omistavan yhtiön tai kuolinpesän osakkaana.

Opintotukilautakunta

Jokaisessa korkeakoulussa on opintotukilautakunta, jonka tehtäviin kuuluu mm. seurata opintojen edistymistä, arvioida opiskelijan oikeus tukiajan pidennykseen, määrittellä kesäopintojen ja ulkomaisten opintojaksojen riittävä laajuus ja antaa tarvittaessa Kelalle näitä koskevia sitovia lausuntoja. Yliopiston (tiedekorkeakoulun) opintotukilautakunnassa ratkaistaan kyseisen oppilaitoksen opiskelijoiden opintotukihakemukset. Taidekorkeakoulujen, eli Kuvataideakatemia, Teatterikorkeakoulun ja Sibelius-Akatemian opiskelijoiden opintotukihakemukset käsitellään kuitenkin Kelan opintotukikeskuksessa. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden opintotukihakemukset ratkaistaan joko Kelan opintotukikeskuksessa tai Kelan toimistossa.

Opiskelijan omat tulot

Veronalaiset bruttotulot, joista ei ole tehty vähennyksiä. Opiskelijan omana tulona otetaan huomioon tuloverolain mukaiset veronalaiset ansio- ja pääomatulot. Veronalaiset sosiaalietuudet ovat myös huomioon otettavia tuloja opintorahaa lukuun ottamatta. Lisäksi opiskelijan tulona otetaan huomioon toimeentulon turvaamiseen tarkoitettut apurahat (ei koske ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tarkoitettuja apurahoja). Ulkomailla saadut tulot otetaan huomioon, jos ne Suomessa saatuna olisivat veronaisia.

Puoliso

Avio- ja avopuoliso sekä rekisteröidyn parisuhteen osapuoli. Samassa asunnossa kahdestaan asuvat mies ja nainen katsotaan puolisoiksi, jos he eivät toisin todista.

Sosiaaliturvaan kuuluminen

Muiden Kelan etuuksien kuin opintotuen saaminen edellyttää yleensä Suomen sosiaaliturvaan kuulumista. Yleensä kaikki Suomessa vakituisesti asuvat henkilöt kuuluvat Suomen sosiaaliturvaan. Jos muutat ulkomaille tilapäisesti eli alle vuodeksi, kuulut pääsääntöisesti Suomen sosiaaliturvaan ja olet oikeutettu Kelan etuuksiin. EU- tai ETA-maihin ja Sveitsiin töihin muuttavilla kuitenkin myös lyhyt työskentely riittää yleensä siirtämään henkilön työskentelymaan sosiaaliturvaan. Kun oikeutesi Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta lakkaa, voit kuulua oleskelu- tai työskentelymaan sosiaaliturvaan. Sosiaaliturvaan kuulumisen voit selvittää oleskelumaan sosiaaliturvalaitoksesta.

Toisen asteen oppilaitos

Toisen asteen oppilaitoksia ovat esim. lukiot, ammatilliset oppilaitokset, kansanopistot ja liikunnan koulutuskeskukset.

Vanhempien tulot

Vanhempien tuloina otetaan huomioon tuloverolain mukaiset puhtaat ansio- ja pääomatulot eli bruttotulot, joista on tehty luonnolliset vähennykset.

Vuosituloraja

Vuosituloraja on käyttämiesi tukikuukausien perusteella laskettu tulon määrä. Vuosituloraja kertoo, paljonko voit saada tuloja kalenterivuoden aikana, niin että ne eivät vaikuta opintotuen saamiseen. Vuosituloraja lasketaan niin, että jokaista tuellista kuukautta kohden sinulla voi olla tuloa 660 euroa ja jokaista tuetonta kuukautta kohden 1 970 euroa.

Osoitteita

Kelan toimistojen yhteystiedot ja palvelunumerot ovat Kelan internetsivuilla www.kela.fi/yhteystiedot.

Kansaneläkelaitos

Nordenskiöldinkatu 12, 00250 Helsinki
PL 450, 00101 Helsinki
Puhelin 020 634 11
Faksi 020 634 5058

Kelan opintotukikeskus

PL 228, 40101 Jyväskylä

Opintotukilautakuntien

yhteystiedot ovat osoitteessa www.kela.fi

Koulutusrahasto

PL 191, 00121 Helsinki
Puhelin (09) 680 3730
Faksi (09) 6803 7330
www.koulutusrahasto.fi

Muutoksenhaku

Opintotuen muutoksenhakulautakunta

Hämeentie 3
PL 386, 00530 Helsinki
Puhelin (09) 160 30000
www.opintotuenmuutoksenhakulautakunta.fi

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta

Siltasaarencatu 12 A
PL 330, 00531 Helsinki
Puhelin (09) 160 01, (09) 160 74100
www.somla.fi

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta

Siltasaarencatu 12 A,
PL 124, 00531 Helsinki
Puhelin (09) 160 01
www.ttlk.fi

Vakuutus oikeus

Lönnrotinkatu 18
PL 338, 00121 Helsinki
Puhelin 0100 86 330
www.oikeus.fi/vakuutus oikeus

Kelan palvelut verkossa

Voit hoitaa yhä useamman asiasi verkossa sinulle parhaiten sopivana aikana. Kelan verkkopalvelut löydät osoitteesta www.kela.fi.

Kelan verkkopalvelut

- Laskurit, joilla voit arvioida etuuden määrän.
- Etuuksien hakemuslomakkeet, jotka voit täyttää ja tulostaa.
- Kysymyslomake, jolla voit kysyä Kelan etuuksista tai Kelaan liittyvistä asioista.

Kelan asiointipalvelussa (www.kela.fi/asiointi) voit

- täyttää joitakin hakemuksia ja ilmoituksia
- tarkistaa etuustietojasi, kuten onko hakemuksesi ratkaistu ja koska etuus maksetaan
- katsoa Kelan sinulle lähettämiä kirjeitä ja päätöksiä
- muuttaa tilinumerotietosi.

Asiointipalveluun kirjaudut verkkopankkitunnuksillasi tai sähköisellä henkilökortillasi.

Kelan palvelunumerot**ma–pe klo 8–18****KANSANELÄKELAITOS**

Viestintä

PL 450

00101 Helsinki

Esitteitä voi tulostaa

Kelan internetsivuilta www.kela.fi
tai hakea Kelan toimistoista

Asevelvollisen tuet Sotilasavustus ja muut asevelvollisen tuet	020 692 200
Asumisen tuet Yleinen asumistuki	020 692 201
Eläkeasiat Kansaneläke, työeläke, eläkkeensaajan asumistuki	020 692 202
Kela-kortti ja EU-sairaanhoitokortti Kela-kortin ja eurooppalaisen sairaanhoitokortin tilaukset	020 692 203
Kuntoutus Kuntoutuspalvelut ja -kurssit, kuntoutusraha	020 692 205
Lapsiperheiden tuet Vanhempainpäivärahat, lapsilisiä, elätustuki ja muut lapsiperheen tuet	020 692 206
Maasta- ja maahanmuutto Sosiaaliturva ulkomaille tai Suomeen muuttaessa	020 692 207
Omaisen kuoltua Leskeneläke, lapseneläke, perhe-eläke	020 692 208
Opiskelijan tuet Opintoraha, asumislisä, opintolainan valtiontakaus, korkoavustus, koulumatkatuki	020 692 209
Sairastaminen Sairaanhoitokorvaukset, lääkekorvaukset, sairauspäiväraha	020 692 204
Työttömyysajan tuet Työmarkkinatuki, peruspäiväraha, koulutusajan tuet työttömälle	020 692 210
Vammaistuet Vammaistuet, eläkettä saavan hoitotuki, keliakiakorvaus	020 692 211